

СТ А Н О В И Щ Е

От: *проф. д.ик.н. Димитър Веселинов Хаджиниколов, УНСС, катедра „МИО и бизнес“, научна специалност: „Световно стопанство и Международни икономически отношения“*

Относно: *дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Световно стопанство и Международни икономически отношения (европейска интеграция)“ в УНСС.*

Автор на дисертационния труд: *Силвия Драганова Тодорова-Петкова*
Тема на дисертационния труд *„Въздействие на кохезионната политика на ЕС върху регионалните икономически различия в България“*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 330/21.02.2022 г. на Зам.-ректора по НИД на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Силвия Тодорова-Петкова се е обучавала по докторска програма към катедра „МИО и бизнес“, факултет „Международна икономика и политика“ на УНСС по научна специалност „Световно стопанство и Международни икономически отношения (европейска интеграция)“ съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС № 886/14.03.2015 г. Обучението е в редовна форма през периода март 2015 г. – юли 2017 и в задочна форма от юли 2017 г. до февруари 2022 г. Тя е отчислена с право на защита с решение на Катедрения съвет на катедра „МИО и бизнес“ (Протокол № 391/03.02.2022 г.) и решение на Факултетния съвет на факултет „Международна икономика и политика“ (Протокол №5/15.02.2022 г.).

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният за рецензиране дисертационен труд е с обем от 241 страници. Основният текст е с обем от 173 страници, включващ увод, три глави, заключение и списък на използваната литература. Има и три приложения. Към труда е приложен също списък на използваните съкращения и списък на таблиците и фигурите (55 таблици и 34 фигури). Библиографията включва 210 източника, от които 112 са на български език, 97 на английски език и 1 на руски език. Избраната структура на дисертацията отговаря на целите на изследването, а използваната научна литература говори за добро познаване от авторката на анализираната проблематика.

Актуалността на изследването се определя от необходимостта от по-ефективно използване на европейските кохезионни фондове за преодоляване на съществуващите значителни социално-икономически различия между плановите райони у нас. Безспорна е и актуалността на съдържащите се в дисертационния труд препоръки за оптимизиране на сътрудничеството между общините за реализиране на регионални проекти за развитие.

Целта, която си е поставила Силвия Тодорова-Петкова, а именно да се подобри използването на кохезионните мерки за нашето регионално развитие, дава възможност както за теоретични приноси, така и за приноси, ориентирани към практиката. За постигането на целта на изследването тя е формулирана няколко задачи, които последователно е изпълнила в отделните глави на труда.

Изхождайки от темата и от поставената цел на изследването, докторантката правилно е формулирала обекта и предмета на изследването. Посочени са и ограниченията на изследването, както във времево, така и в тематично отношение.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

В първата глава на изследването е извършен добре систематизиран критичен анализ на термините, свързани с Кохезионната политика на ЕС. Разгледани са основните правни актове и научни публикации, определящи и отразяващи появата и развитието на Кохезионната политика ЕС от началото на европейската интеграция до наши дни. Обоснована е необходимостта от провеждането на Кохезионна политика на ЕС, показана е връзката на тази политика с процеса на задълбочаване на

европейската интеграция в края на 80-те и в началото на 90-те години на миналия век. Посочени са отделните етапи в развитието на кохезионната политика, еволюцията на нейните цели и инструменти. Разгледани са нивата на реализация на кохезионната политика и аргументирано са обосновани предимствата от прилагането на кохезионните мерки именно на регионално ниво.

Във втората глава на дисертационния труд се съдържа ценен критичен преглед на теоретичната дискусия относно оптималното пространствено разпределение на икономическия потенциал и провеждането на успешна регионална политика. Анализирани са основните кохезионни мерки у нас през периода 2007-2013 г., тяхната връзка с регионалната политика. Следва преглед на кохезионните мерки през многогодишната финансова рамка 2014-2020 г., като целта отново е да се отговори на въпроса, доколко тези мерки са допринесли за смекчаване на регионалните различия. Добре е представена дискусията относно териториалната ориентация на кохезионните средства и относно причините за запазващите се регионални различия.

С цел по-прецизно установяване на ефектите от кохезионните мерки върху социално-икономическото развитие на национално и на регионално ниво, в третата глава на изследването е направен количествен анализ на съхраняващите се различия. Методологията, която е приложена, включва определянето на набор от индикатори в трите вида кохезия – икономическа, социална и териториална и измерване на динамиката на различията през определени периоди от време чрез използване на средно-абсолютно отклонение (MAD) и коефициент на вариация (CV). Измерванията са извършени първоначално на национално ниво, относно различията между държавите-членки, а след това и на регионално ниво – относно различията между 6-те български планови района.

Съчетаването на теоретичен и на количествен метод на анализ е позволило на докторантката по-прецизно да формулира своите резултати, да докаже една от работните хипотези и да формулира полезни за практиката изводи и препоръки.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Приемам, като цяло посочените от авторката в автореферата научни и научно-приложни приноси с някои малки корекции, а именно:

- Направен е задълбочен анализ на причините за възникването и за еволюцията на Кохезионната политика на ЕС, както и относно значението ѝ за интеграционния процес.

- Анализирани са нивата на провеждане на Кохезионната политика на ЕС и е обоснован изводът за приоритетното прилагане на регионалния подход.
- Извършен е сравнителен анализ по планови райони на разпределението на кохезионните средства през периода 2007-2020 г. и са очертани постиженията и проблемите в контекста на преодоляването на регионалните различия у нас.
- Извършено е оригинално количествено изследване за прецизиране на изводите относно въздействие на кохезионните мерки на ЕС върху регионалните различия у нас по трите вида кохезия – икономическа, социална и териториална.
- Формулирани са полезни препоръки за повишаване на ефекта от използването на кохезионните фондове на ЕС за намаляване на регионалните различия у нас.

Считам, че на базата на тези приноси може да се даде положителна оценка на разглеждания дисертационен труд.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Публикациите, свързани с дисертационния труд са 4 на брой. Три от тях са публикации в сборници с научни доклади на международни конференции (две публикации на български и една на английски език). Една от публикациите е статия в научно списание.

Представените публикации са свързани с темата на изследването и съдържат съществени научни резултати. Ето защо считам, че представените публикации удовлетворяват напълно изискванията за предоставяне на ОНС „доктор“.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът точно и изчерпателно предава съдържанието на дисертационния труд и съдържа всички необходими реквизити.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Нямам критични бележки. Като научен ръководител бих препоръчал на Силвия Тодорова-Петкова да продължи да се занимава с темата за регионите у нас, в контекста на Кохезионната политика на ЕС.

8. Заключение

Дисертационният труд на тема: „Въздействие на кохезионната политика на ЕС върху регионалните икономически различия в България“ представлява едно актуално и задълбочено изследване, притежаващо сериозни научни и научно-приложни приноси. Като се има предвид това, а също положения от докторантката огромен труд и постигнатото от нея научно израстване в процеса на докторантурата, изразявам положително становище за присъждането на Силвия Драганова Тодорова-Петкова на образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност „Световно стопанство и Международни икономически отношения (европейска интеграция)“

7 март 2022 г. / София

Подпис: